

ทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม
Skills for Successful 21st Century School Leaders and Internal
Supervision in Schools Under The Secondary Education
Service Area Office Nakhon Pathom Province.

พฤทธา สุขพันธ์¹ ประเสริฐ อินทร์รักษ์²
Pruettha Sukphan, Prasert Intarak

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม 2) การนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม จำนวน 28 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน และครู จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นสอบถามเกี่ยวกับทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร และการนิเทศในโรงเรียนตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1. ทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะการจัดการเรียนการสอน ทักษะในการพัฒนาบุคลากร ทักษะในการวิจัย ประเมิน และการวางแผนการศึกษา ทักษะในการจัดการองค์กร ทักษะการวางแผนและพัฒนาหลักสูตร ทักษะในการประเมินพนักงานและการบริหารงานบุคคล ทักษะด้านนโยบายและธรรมาภิบาล ค่านิยมและจริยธรรมของการเป็นผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสารและชุมชนสัมพันธ์ และทักษะในการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ 2. การนิเทศภายในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

Received: 2023-06-06 Revised: 2023-07-04 Accepted: 2023-07-08

¹ หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร Master of Education Program. Faculty of Education, Silpakorn University.

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร Faculty of Education, Silpakorn University.
Corresponding Author e-mail: pruettha.doon@gmail.com

การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยเทศจากมากไปหาน้อย คือ การประเมินผลและรายงานผล การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ และการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ 3. ทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันและเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ (Keywords): การนิเทศภายในโรงเรียน; ทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร; ผู้บริหารโรงเรียน

Abstract

The research purposes were to determine 1) skills for successful 21st century school leaders under the Secondary Education Service Area Office Nakhon Pathom province 2) internal supervision in schools under the Secondary Education Service Area Office Nakhon Pathom province and 3) the relationship between the administrative skill of administrators and educational supervision within schools under the Secondary Education Service Area Office Nakhon Pathom province. The research samples were 28 schools under the Secondary Education Service Area Office Nakhon Pathom Province. 4 respondents from each school were; 1) a school director 2) an academic affairs director's assistant/ an academic affairs chief and 3) a teacher, 112 respondents in total. The research instrument was a questionnaire concerning the skills for successful 21st century school and internal supervision in schools on the concept of the ministry of education. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and Pearson's product[1]moment correlation coefficient. The research findings were as follows: 1. The skills for successful 21st century school leaders under the Secondary Education Service Area Office Nakhon Pathom province as a whole and individuals were at a high level. Ranking by the arithmetic means from the highest to the lowest were Skills in Instructional Management, Skills in Staff Development, Skills in Educational Research, Evaluation, and Planning, Skills in Organizational Management, Skills in Curriculum Planning and Development, Skills in Staff Evaluation and Personnel Management, Skills in policy and Governance, Values and Ethics of Leadership, Skills in Communication and Community Relations, and Values and Ethics of Leadership 2. Internal supervision in schools under the Secondary Education Service Area Office Nakhon Pathom province as a whole and individuals were at a

high level. Ranking by the arithmetic means from the highest to the lowest were Evaluation and reporting, Supervision planning, Supervision operations, Creation of media and supervision tools, and A study of current conditions, problems, and needs. 3. The skills for successful 21st century school leaders and Internal supervision in schools under the Secondary Education Service Area Office Nakhon Pathom province were high relations at .01 level of significance.

Keywords: internal supervision in schools; Skills for successful 21st century school leaders; School leaders

บทนำ (Introduction)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ในด้านสังคม กล่าวว่า ศักยภาพและระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยหลายด้านต่ำกว่าเป้าหมาย และไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนพื้นฐานความรู้ ปัญหาสำคัญ เช่น การศึกษา และการเรียนรู้ของคนไทยมีปัญหาเชิงคุณภาพ เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ล่าช้ากว่าวัยเพราะครอบครัวไม่มีความรู้และขาดเวลาในการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม เด็กวัยเรียนมีปัญหาด้านสติปัญญาเพราะคุณภาพการศึกษาไทยอยู่ในระดับต่ำ ประกอบกับการขาดการฝึกทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ไปสู่ทักษะส่งผลให้วัยแรงงานมีคุณภาพการผลิตและการทำงานต่ำ ซึ่งปัญหาทั้งหมดในข้างต้นล้วนเกี่ยวข้องกับจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวดที่ 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตราที่ 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้นั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้ หมวดที่ 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไว้ว่า “ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” กระทรวงศึกษาธิการได้อาศัยอำนาจตามความในมาตราที่ 4 และมาตรา 39 วรรค 2 ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยกระจายอำนาจทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาดำเนินการ

ทั้งนี้งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการไว้ทั้งหมด 12 องค์ประกอบด้วยกัน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัด ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน 11) กระประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และ 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ซึ่งการนิเทศภายในโรงเรียนจัดเป็นงานที่จะช่วยพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ โดยผู้บริหารต้องใช้ทักษะการบริหาร ทำให้บุคลากรภายในโรงเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของ การนิเทศ ทุกคนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดย ชาร์ลี มณีศรี กล่าวว่ การนิเทศ หมายถึง กระบวนการแนะนำ ช่วยเหลือและปรับปรุงแก้ไขในการพัฒนารูปแบบวิธีการเรียนการสอนให้มีคุณภาพเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร เพราะฉะนั้นการนิเทศการศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้ครูผู้สอนหรือผู้ที่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนได้รับการพัฒนา เพื่อให้งานมีคุณภาพ ทันสมัย ทั้งนี้การนิเทศเป็นงานอย่างหนึ่งของการบริหารสถานศึกษา ซึ่งการพัฒนาการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ ต้องมีการนิเทศเป็นหลักของการจัดกิจกรรมบริหารสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้การนิเทศจึงเป็นกระบวนการของการศึกษาที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนามาตรฐานของการศึกษา แต่ในสภาพปัจจุบันมีข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติการนิเทศได้ครบถ้วน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องหาวิธีแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยวิธีการที่จะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้ คือ การนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งการนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญมาก เพราะเป็นการบริหารโรงเรียนโดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม ทั้งนี้การบริหารโรงเรียนจะบรรลุผลตามเป้าหมายมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของคณะครูภายในโรงเรียนเป็นส่วนสำคัญ ซึ่งการที่ให้ครูร่วมมือกันทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถนั้น ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญที่ต้องอาศัยทักษะและวิธีการแบบต่าง ๆ เข้ามาช่วยดำเนินงานเพื่อให้การบริหารงานโรงเรียนบรรลุตามเป้าหมาย ดังนั้นการบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยการสนับสนุนส่งเสริมด้วยระบบบริหารการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะทำให้การบริหารการศึกษาประสบความสำเร็จอีกทั้งยังจำเป็นต้องอาศัยทักษะในการทำงานของผู้บริหารเพื่อให้การนิเทศการศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การบริหารสถานศึกษาประกอบด้วยการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้การบริหารงานวิชาการเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารวิชาการมีความเกี่ยวข้องกับการจัดการคุณภาพการศึกษา ซึ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะสำเร็จได้ตามเป้าหมาย จำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนา คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการนิเทศ โดยกระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุง กระบวนการสอนของครู มุ่งให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการนิเทศการศึกษาช่วยให้เกิดการพัฒนาค้น พัฒนางาน สร้างการประสานสัมพันธ์ และขวัญกำลังใจ ซึ่งต้องดำเนินงานให้ประสานสัมพันธ์กับกระบวนการอื่น เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนถาวร (ศัจจิตย์ ตาลพันธ์และเอกราช โฆษิตพิมานเวช, 2565) แต่ในปัจจุบันสถานศึกษายังไม่เห็นให้ความสำคัญของการนิเทศการศึกษาเท่าที่ควร เนื่องจากผู้บริหารไม่มีทักษะในการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ขาดการแถลงวิสัยทัศน์และการสื่อสารกับเขตพื้นที่และโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงไม่มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ขาดการวางแผนงานโรงเรียนให้มีกิจกรรมที่หลากหลาย ขาดการจัดกิจกรรมเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูและบุคลากร จัดสรรแหล่งงบประมาณ บุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ ไม่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของเขตพื้นที่หรือโรงเรียน ไม่มีทักษะในการวางแผนและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ตอบสนองต่อความหลากหลายของนักเรียน ขาดการพัฒนาและจัดการบริการอย่างมีอาชีพให้แก่นักเรียนได้เรียนรู้ได้ดีที่สุด ขาดการออกแบบระบบตรวจสอบหลักสูตรที่เอื้ออำนวยต่อครูผู้สอนให้สามารถใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ไม่มีการประเมินความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งปัจจุบันและอนาคต ไม่สามารถพัฒนากระบวนการประเมินให้สอดคล้องกับหลักสูตรหรือพัฒนาแผนการประเมินเนื้อหาซึ่งใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มความเข้าใจแก่นักเรียน ขาดออกแบบ ประเมินแก้ไขหลักสูตรร่วมกับกิจกรรมนอกหลักสูตร ส่งผลให้ไม่มีการกำหนดปัญหาและความต้องการในแก้ปัญหาหรือพัฒนา ประกอบด้วย การจัดทำข้อมูลสารสนเทศพื้นฐาน เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาวางแผน การดำเนินงาน การแลกเปลี่ยนระดมความคิด วิเคราะห์ เพื่อหาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและความต้องการในการพัฒนาตามบริบทของหน่วยงาน การจัดลำดับปัญหาและเลือกปัญหาที่เป็นความจำเป็นหรือต้องการในลำดับเร่งด่วนหรือลำดับที่เห็นว่าสำคัญที่สุด การสร้างการรับรู้ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประชุม การสัมมนา ฯลฯ เพื่อสร้างวิสัยทัศน์หรือสร้างเป้าหมายร่วมกันในการดำเนินงาน ไม่มีดำเนินการนิเทศตามวิธีการการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศ ทำให้การนิเทศไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาไม่มีคุณภาพ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวในข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษา เรื่อง ทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการนิเทศในโรงเรียน ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศ เพื่อพัฒนาให้การบริหารงานสำเร็จตามเป้าหมายและทำให้สถานศึกษามีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อทราบทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อทราบการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดนครปฐม
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) จากกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม จำนวน 29 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม จำนวน 28 โรงเรียน โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) เปิดตารางแล้วได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 28 โรงเรียน จากนั้นใช้วิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง กำหนดผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งหมด 4 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน และครู จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด จำนวน 112 คน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นการกำหนดตัวเลือกให้ (Forced Choice)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารตามของ จอห์น อาร์. ฮอยล์, เฟนวิก อิงลิชและเบ็ตตี สเตฟฟี (John R. Hoyle, Fenwick English, & Betty Steffy)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดการนิเทศภายในโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ

ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอรับการประเมินคุณภาพ หาค่าความสอดคล้องระหว่างคุณลักษณะต่าง ๆ ของแบบสอบถาม โดยเกณฑ์ความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 จากนั้นตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เพื่อนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item objective Congruence) โดยความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมืออยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม จำนวน 1 โรงเรียน และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำนวน 7 โรงเรียน โรงเรียนละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 32 ฉบับ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.996

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ และขนาดของสถานศึกษาโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency : f) และค่าร้อยละ (Percentage : %)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารโรงเรียนและกระบวนการนิเทศการศึกษา ใช้ค่าสถิติ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลผลข้อมูลตามแนวคิดของ เบสท์ (Best, 1977)

3. การวิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) โดยเกณฑ์การกำหนดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เป็นดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2551, หน้า 70)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0 - .29	หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์ต่ำ
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .30 - .70	หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์ปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .71 - 1.00	หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์สูง

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ตำแหน่งรองผู้อำนวยการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ตำแหน่งครู จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 มีอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.89 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 76.79 มีอายุราชการ 11-15 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 34.82 ส่วนข้อมูลขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 53.57

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม

ผลการวิเคราะห์ค่ามัธยฐานและระดับทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร พบว่า ทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, $SD = 0.86$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะการวางแผนและพัฒนาลัทธิสูตร ($\bar{X} = 4.03$, $SD = 0.75$) ทักษะในการจัดการองค์กร ($\bar{X} = 4.03$, $SD = 0.74$) ทักษะในการวิจัย ประเมิน และการวางแผนการศึกษา ($\bar{X} = 4.03$, $SD = 0.73$) ทักษะการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.03$, $SD = 0.74$) ทักษะในการพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 4.01$, $SD = 0.73$) ทักษะในการประเมินพนักงานและการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.01$, $SD = 0.71$) ทักษะด้านนโยบายและธรรมาภิบาล ($\bar{X} = 4.00$, $SD = 0.75$) ค่านิยมและจริยธรรมของการเป็นผู้นำ ($\bar{X} = 4.00$, $SD = 0.71$) ทักษะด้านการสื่อสารและชุมชนสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.99$, $SD = 0.76$) ทักษะในการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 3.96$, $SD = 0.77$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.71 - 0.77 หมายความว่า ข้อมูลมีการกระจายปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม

ผลการวิเคราะห์ค่ามัธยฐานและระดับการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, $SD = 0.83$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานจากมากไปหาน้อย คือ การประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 4.06$, $SD = 0.70$) การวางแผนการนิเทศ ($\bar{X} = 4.05$, $SD = 0.71$) การปฏิบัติการนิเทศ ($\bar{X} = 4.03$, $SD = 0.72$) การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ($\bar{X} = 4.00$, $SD = 0.73$) การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ ($\bar{X} = 3.99$, $SD = 0.75$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.70 - 0.75 หมายความว่า ข้อมูลมีการกระจายปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร กับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน และเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.929^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. จากผลการวิจัยพบว่าทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากผู้ที่เข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนนั้น ต้องมีตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการขึ้นไป จึงจะผ่านเกณฑ์การรับสมัครเข้าสอบแข่งขันผู้บริหารได้ และเมื่อผ่านการสอบแข่งขันแล้วต้องผ่านการอบรมหลักสูตรผู้บริหารก่อนเข้าปฏิบัติราชการในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนในปัจจุบันมีการพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ อีกทั้งผู้บริหารยังทำผลงานเพื่อเพิ่มวิทยฐานะให้สูงขึ้น ศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ มีการฝึกอบรม พัฒนาความรู้และเทคนิคการบริหารต่าง ๆ จึงทำให้ผู้บริหารมีทักษะทางการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม มีทักษะในการพัฒนาบุคลากรอยู่ในระดับมากอาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดนครปฐมได้เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ตามความสนใจ อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม ได้จัดการอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรอยู่เสมอ รวมไปถึงได้จัดกิจกรรมที่เชื่อมความสัมพันธ์ของครูและบุคลากรในสังกัดผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สุภาพร เหล่าทรัพย์เจริญ (2556) ที่ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารกับความเป็นองค์การนวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า ทักษะการบริหารงานทักษะการบริหารของผู้บริหารกับความเป็นองค์การนวัตกรรมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ สุวิมล ทองจำรัสและสัจจวรรณ ทรรพสุ (2563) ที่ศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก

2. จากผลการวิจัยพบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากผู้บริหารมีการติดตามและประเมินผล เพื่อช่วยให้ครูพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน และมีการประเมิน เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข ให้เกิดการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับ จันจิรา โชติเอี่ยม ได้ศึกษาการนิเทศสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่

บุคคลหรือกลุ่มคน ให้การดูแลช่วยเหลือควบคุมตรวจสอบสนับสนุนให้ครูดำเนินงานไปได้ อย่างราบรื่นด้วยกำลังใจ คำแนะนำที่สร้างสรรค์เพื่อให้ครูหรือผู้ถูกนิเทศปรับปรุงและพัฒนา งานในการจัดการเรียนการสอนต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ นิเทศกับครูผู้สอนด้วยรวมถึงทำให้ครูประสบความสำเร็จและความภาคภูมิใจในวิชาชีพของตน การ นิเทศการศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้ผู้ นิเทศจะต้องมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการนิเทศ เป็นอย่างดี การดำเนินงานมีความเป็นประชาธิปไตย เป็นวิทยาศาสตร์ ถือเป็นงานบริการประเภท หนึ่ง ที่มีครูเป็นผู้รับบริการและผู้ นิเทศเป็นผู้ให้บริการ จุดมุ่งหมายหลักเพื่อพัฒนาผู้เรียน ทางด้าน สติปัญญา อารมณ์และสังคม การนิเทศมีหลายประเภท ได้แก่ การนิเทศเพื่อการแก้ไข การนิเทศ เพื่อป้องกัน การนิเทศเพื่อก่อและการนิเทศเพื่อสร้างสรรค์ วัตถุประสงค์ของการนิเทศแต่ละครั้งจะ แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาหรือสถานการณ์ ดังนั้นบทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ นำเสนอเกี่ยวกับความรู้ที่สำคัญในการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของครู และ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและมีคุณภาพการศึกษาที่ สูงขึ้น ส่วนการวางแผนการนิเทศอยู่ในระดับมากอาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการดำเนินการนิเทศอย่าง เป็นขั้นเป็นตอน เช่น การวางแผนการนิเทศ การให้ความรู้หรือทำข้อตกลงก่อนดำเนินการนิเทศ การดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศ การสร้างเสริมกำลังใจให้แก่ผู้รับการนิเทศ และการประเมินผลการ นิเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูติมา แยมจำเมือง (2554) ศึกษากระบวนการนิเทศโรงเรียน เอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการนิเทศของโรงเรียนเอกชนใน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับสายวินิตย์ ดวง สนาม (2561) ที่ศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาภาพ รวมอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ทักษะสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการนิเทศภายใน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมมี ความสัมพันธ์กันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และความสัมพันธ์กันในทางบวก เนื่องจากการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู ร่วมกันพัฒนา สถานศึกษา โดยผู้บริหารวางแผน กระตุ้น การสร้างขวัญและกำลังใจ การสร้างบรรยากาศที่ดี ระหว่างการนิเทศ ช่วยกันแก้ไขปัญหา ให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการ จัดการศึกษา ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐมมีนโยบายในการส่งเสริมให้ โรงเรียนในสังกัดจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงทำให้ผู้บริหารต้องให้ ความใส่ใจในการพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เพื่อยกระดับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อูราภรณ์ คุณาเอก (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่องทักษะการบริหารของ ผู้บริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารส่งผลต่อการนิเทศในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 1 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณภา มหาวิชา ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการ

นิเทศของผู้บริหารโรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า กระบวนการนิเทศของผู้บริหารส่งผลต่อระบบการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดให้มีการเผยแพร่ผลการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้การนิเทศการศึกษา

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมระบบการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษา อบรม จัดกระบวนการเรียนรู้การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

1.3 ผู้บริหารโรงเรียนควรมีนโยบายให้มีการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนอย่างจริงจัง เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับระบบการนิเทศการภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม

2.2 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชุดิมา แยมจำเมือง. (2554). กระบวนการนิเทศที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารสถานศึกษา) มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรรณภา มหาวิชา. (2557). กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารสถานศึกษา) มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศัจทิพย์ ตาลพันธ์และเอกราช โฆษิตพิมานเวช. (2565). การนิเทศการศึกษา. วารสารมณีเชษฐาราม วัตถุประสงค์. 5(2): 100-114.
- สายวินิตย์ ดวงสนาม. (2561). การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564*. สืบค้น 9 มิถุนายน 2565, จาก <https://drive.google.com/file/d/1VXj7xULoiyzJsNIOHo3zbnkFNG5dntc0V/view>.
- สุภาพร เหล่าทรัพย์เจริญ. (2556). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับความเป็นองค์การวัดกรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารสถานศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวิมล ทองจำรัสและสัจจิวรรณ ทรพรพสุ. (2563). ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*. 10(3): 168-178.
- อุราภรณ์ คุณาเอก. (2554). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารสถานศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.